

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ՓՈԽՆՁՔ Ի ՄԵՏԵՆՆԵՐՈՒԹԵԱՆՑՈՒ

ՀԱՄԱՌՈՏՈՒԹԻՒՆ ԶԱՆԱԶԱՆԱՍԵՌ
ԱՌԱԶԱՐԿՈՒԹԵԱՆՑՈՒ

Գոյութիւնն Աստուծոյ այնքան ակնե-
րեւ է, մինչ զի որ զայնմանէ բացասէ՝
դժուարաւ ողջամիտ համարիմք զնա:

Ո՛չ ոք ի սեռէ մարդկան է այնքան
դազանամիտ, ո՛չ ոք այնքան խեղաբարոյ,
որ զէութիւն Աստուծոյ բացասէ:

Ո՛վ է այնքան յամուռեալ, որ ի հա-
յելըն ընդ երկին զգոյութիւն Աստուծոյ
ո՛չ զգասցէ եւ ի միտ առցէ:

Ո՛չ ոք ի բնաւից է այնքան քրէի-
քուր (°), որոյ զմիտս իւր չիցէ հրա-
հանգեալ համբաւովք Աստուծոյ:

Ո՛չ ինչ ազգ է այնքան վայրենամիտ,
որ ո՛չ թէ եւ անգիտանայ՝ զայսպիսի
Աստուած պարտաւորի յարգել, սակայն
զյարգն ճանաչէ:

Յաշխարհի աստ է Աստուած, որ ուղ-
ղէ, որ կառավարէ, որ զընթացս աստե-
ղաց ի կարգի պահպանէ, զերկիր եւ
զծով ի խնամս ունելով, զմարդկան զօ-
գուտ եւ զկեանս պաշտպանէ:

Աստուած է որ ներգործէ, որ զգայ,
որ զմտաւածէ, որ նախատեսանէ, որ
թագաւորէ եւ խնամակալէ եւ է յաւի-
տենական:

Միայն պահպանութիւն երկրի բա-
ւականաչափ բացերեւակի ապացուցանէ
զէութիւն միոյ գերազանցամիտ Աս-

տուածութեան, որով այսօրիկ ամենե-
քեան, զորս յերկինս եւ զորս յերկրի
տեսանեմք, պահպանին:

Բարուքապէս եւ խոհեմաբար հար-
ցեալ մանուկն « ո՛ւր է Աստուած », պա-
տասխանեաց « ասանախ ո՛ւր չէ »:

Յոռի եւս եւ անարգ սովորութիւն է
վիճել ներհակ Աստուծոյ կամ մտերմա-
բար եւ կամ առ երես:

Գերազանցութիւն Աստուծոյ երեւա-
կայութեամբ իմանի եւ ո՛չ զգայու-
թեամբ:

Զգիտութիւն Աստուծոյ ո՛չ ինչ իր
բացամերժէ:

Աստուած է, որ ի միտ առնու ո՛վ
զինչ խորհի, յորմէ յառաջանայ. քանզի
մարդիկ արդարեւ յորժամ լռութեամբ
խնդրեն զիմն, եւս եւ ուխտեն, ո՛չ կաս-
կածին, քանզի անոայ Աստուած:

Ճշմարտապէս՝ զամենագիտութիւնն
Աստուծոյ գերազանցագունի եւ լաւա-
գունի վերագրեմք. վասն զի ո՛չ ինչ կարէ
ինմանէ լինել թագուն, ո՛չ ինչ է զոր
ո՛չ գիտասցէ. նա տեսանէ զամենայն
զոր ինչ գործեմք, լսէ զամենայն զոր խօ-
սիմք, նա գիտէ եւ զխորհուրդս մեր որ-
պէս զբարեաց՝ նմանապէս եւ զչարեաց:

Աստուած ամենուստեք է մեզ ներկայ,
ո՛չ ինչ տեղի է ի նմանէ ծածուկ, այն-
քան հեռի եւ ծածկեալ, որ չիցէ Աս-
տուծոյ յայտնի:

Ոչ ինչ է յԱստուծոյ ծածկեալ, որ ինչ
գտանի ի հոգւոջ եւ անկանի ընդ երեւա-
կայութեամբ:

Հարցեալ ընդ Թաղէս միթէ գործք
մարդկան զԱստուած խաբեն, պատաս-
խանէ, եւ ո՛չ զմտաւածութիւնք (°):

Կամօքն Աստուծոյ ամենեքեան կառավարին:

Նախախնամութեամբ Աստուծոյ կառաւարի աշխարհ, նմանապէս հոգայ զգործոյ մարդկան, ոչ միայն զբոլոր տիեզերաց, այլ եւ զխրաքանչիւրոց՝ առանձին առանձին:

Ո՛վ կարէ լինել այնքան օտար ի ճշմարտութենէ, այնքան մտաթափ, որ բացառէ զայս ամենայն զոր տեսանեմք, որ կամօքն Աստուծոյ եւ կարողութեամբ կառավարեն:

Որքան է քաղցրութիւն Աստուծոյ, որ զայսքան բազումն վասն զգեցուցանելոյ այսքան զանազանս այսքան առատս ծրնանի, ոչ միայն զայնս ի միում ժամանակի, այլ եւ յամենայն ժամ, որոց նորոգութեամբ եւ առատութեամբ զրւարձանամք:

Աստուած ոչ յառաոտաձեռնս:

Ո՛չ ինչ է հաճոյ Աստուծոյ քան զայր բարի կատարեալ հոգւով, որ այնքան զայլով մարդկամբ գերազանցէ՝ որքան զինքեամբ անմահն Աստուած:

Ինքն սուրբ գիրք շնորհէ մեզ զամենահաւատարիմ՝ ուսուցիչ վասն բարութեան կենցաղարելոյ եւ երջանկապէս մեռանելոյ:

Ամենեցուն, որք պահպանեն զհայրենիս, սատարեն եւ ձեռնառու եղեն նոցա, հաւաստեալ զոյ յերկինս սահմանեալ տեղի, ուրանօր երջանիկ եւ յաւերժամնայ կենօք հրճուին:

Երկնաբնակք արդար աչօք հային ի մահկանացուն:

Բազումք զսարգեւս Աստուծոյ հարուշար ի գործ գնեն:

Են մարդիկ, որք զհանճարն պարգեւեալն յԱստուծոյ ուղիղ գիտաւորութեամբ ի խաբէութիւն եւ ի չարութիւն դարձուցանեն:

Այս է մեծափողի, որ զանձն իւր Աստուծոյ ընծայեաց:

Յաշտ Գլխի Գլխի.

Ընդհանուր այս աշխարհ ըստ մեծի մասին բաժանի յերկուս մասունս, երկինք եւ երկիր:

Չորեքին կողմունք աշխարհի են՝ արեւելք, հարաւ, արեւմուտք, հիւսիս:

Կապտերանգ երկինք արեգակամբ, լուսնիւ, աստեղօք, եւ գիտաւոր աստեղք այս ինքն զարդարեալ է:

Արեգակն, որ բազմիցս մեծ է քան զերկիր մեր, յարեւելս պատճառէ զառաւօտ եւ զարշալոյս, փայլեալ ի միջի երկնից զմիջօրէ, յարեւմուտս զլերջալոյս եւ զերեկոյ, ծածկեալ ընդ երկնիւք զգիշեր, որ զամենայն աղջամղջաւ եւ խաւարաւ շրջապատի եւ սքողէ, եւ զամենայն կենդանիս ի քուն եւ ի հանգիստ հրաւիրէ:

Փոփոխութիւն տունջեան եւ գիշերոյ պահպանէ զկենդանիս, տալով ումեմն զժամանակ գործելոյ եւ ումեմն հանգիւելոյ:

Թէ արեգակն որքան է՝ իմանալ ոչ կարեմք:

Արեգակն որքան մեծ է, այնքան ըզփոքր ստուեր պատճառէ:

Խաւարումն արեգական եւ լուսնի ի մարդկանէ ի բազում ամս գիտութեամբ նախափորձեալ եղեւ, եւ այնքան լինելոյ է որքան ապագնիք են:

Խաւարումն արեգական մեծապէս զարմացուցանէ քան լուսնի, քանզի սոքա բազմիցս սմա լինին:

Կապտեբանգ արեգակն նախագուշակէ զանձրեւ ի հրայինն Եւրոս:

Ի քանի մի սահմանս արեգակն ամսով չափ անընդհատ ոչ տեսանի:

Զարեգակն Պարսիկք ընդունին եւ հաւատան լինել մինն յաստուածոց:

Ի գարնան, որ գերապանծն է յեղանակս տարւոյ, ողջոյն բնութիւն մերձաւորի առ ջերմութիւն արեգական, իբրութէ վերստին կենդանանան ծառք յանտառս եւ յայգիս, եւ բոյսք եւ ծաղիկք ի մարգս ի դաշտս եւ ի հովիտս կանաչանան:

Յամարան, մինչ արեգակն ընդ երկար ի մէջ երկնի տեսանի եւ ճառագայթիւք իւրովք մերձ երկրի լուսաւորէ եւ ի խոր թափանձէ, պտղաբեր ծառոց պտուղք եւ հունձք հասունանան:

Յաշնան, հասունացեալ պտուղք ծառոց կթին, հունձք հնձին եւ յըշտեմարանս ժողովին, ի ժամանակի այսմիկ հուսկ ուրեմն տերեւք տնկոց թօթափին:

Ի ձմեռան, որովհետեւ՝ վաղուրեմն առ ի մէջ արեգականն ճառագայթք հեռացեալ յերկիր թիւրապէս արձակեն, եւ ինքեանց ունին զնուազ ճանչ ջեռուցանելոյ, անձրեւք ի կարկուտ եւ ի ձիւն, ջուրք ի կարի կարծր սառոյցս փոխարկին:

Որպէս լուսին՝ նմանապէս եւ երկիր են մարմին անլոյս կամ խաւարին, եւ զլոյս իւր յարեգականէ առնու, զոր տայ եւ երկրի զգիշերաւն, բայց զսակաւ ունի զջերմութիւն:

Լուսին զզանազան փոփոխութիւնս լուսոյ կրէ, երբեմն աճելոյ եւ երբեմն նուազելոյ ունի զսովորութիւն:

Լուսինն որքան մերձ է արեգական՝ ինքեան զսակաւ ունի զլոյս:

Նորոգապէս լուսինն աճէ ի լրութիւն եւ ապա կրկին ի նորոգ լուսնոյ նուազի:

Աստեղք կարի փոքր երեւին մեզ, ոչ այլ ինչ պատճառաւ՝ եթէ ոչ զի նոքա կարի մեծ տարածութեամբ ի մէջ հեռի են:

Այն, որ ասի երեւակ աստղ (saturnus) որ բարձրագոյն գտանի յերկրէ՝ յերեսուն ամս զշրջան իւր կատարէ:

Զաստեղս, զորս Յոյնք Մուրակք, Հռուովմայեցիք Գիսաւոր անուանեն:

Մուրակք կարի նուազ երեւին, որոց բնութիւնք սակաւ յայտնի են մեզ:

Մուրակք շուրջ զհիւսիսիւ ի մեծագոյն բազմութեան երեւին:

Զբազում մուրակս ոչ տեսանեմք, որք ծածկին ի ճառագայթից արեգական:

Մուրակք շուրջ զարեգակամբ շարժին եւ ոչ տեղիք նոցա հանապազորդ տեսանին, ուստի եւ Մուրականք անուանին:

(Ի Երեւոյն)

ՄԵՂԻՐԸ ՅԻՒՐՄԷՆ ՊԵՏԻՃԻՐ ԿԳ՝ՏՆԷ՝

Մեղքը՝ որ աշխարհի կարգն ու կանոնը տակն ու վերայ կրնէ, նախ և առաջ նոյն իսկ գործողին մէջ անկարգութիւնը կսերմանէ: Այլ ժխնդրութիւն, որ ամեն